

P7_TA-PROV(2010)0283

Sytuacja w Kirgistanie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie sytuacji w Kirgistanie

Parlament Europejski,

- uwzględniając poprzednie rezolucje w sprawie Kirgistanu i Azji Środkowej, w szczególności rezolucje z dnia 12 maja 2005 r. i z dnia 6 maja 2010 r.,
 - uwzględniając rezolucję z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie strategii UE dla Azji Środkowej¹,
 - uwzględniając program UE na rzecz zapobiegania konfliktom z użyciem siły, przyjęty przez Radę Europejską 2001 r. w Göteborgu,
 - uwzględniając oświadczenia wiceprzewodniczącej/Wysokiej Przedstawiciel Catherine Ashton w sprawie niedawnych starć, jakie miały miejsce w Kirgistanie w dniu 11 czerwca 2010 r. oraz dotyczące referendum w sprawie konstytucji, które odbyło się w dniu 28 czerwca 2010 r.,
 - uwzględniając konkluzje Rady ds. Stosunków Zewnętrznych z dnia 14 czerwca 2010 r.,
 - uwzględniając wspólne oświadczenie specjalnego wysłannika urzędującego przewodniczącego OBWE, specjalnego przedstawiciela ONZ oraz specjalnego wysłannika UE do Kirgistanu w sprawie sytuacji w Kirgistanie z dnia 16 czerwca 2010 r.,
 - uwzględniając strategię UE na rzecz nowego partnerstwa z Azją Środkową, przyjętą na posiedzeniu Rady Europejskiej w dniach 21-22 czerwca 2007 r.,
 - uwzględniając wspólne sprawozdanie z postępu prac nad wdrożeniem strategii UE dla Azji Środkowej, sporządzone przez Radę i Komisję dla Rady Europejskiej,
 - uwzględniając umowę o partnerstwie i współpracy między UE a Kirgistanem, która weszła w życie w 1999 r.,
 - uwzględniając strategię regionalną Wspólnot Europejskich dotyczącą pomocy dla Azji Środkowej w latach 2007 – 2013,
 - uwzględniając art. 110 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w dniu 11 czerwca 2010 r. w miastach Osz i Jalalabad, w południowym Kirgistanie, wybuchły gwałtowne starcia nasilające się do dnia 14 czerwca 2010 r., w trakcie których setki uzbrojonych mężczyzn wtargnęło na ulice miast, strzelając do osób cywilnych, podpalając sklepy, wybierając swoje cele według kryteriów etnicznych,
- B. mając na uwadze, że według danych udostępnionych przez władze kirgiskie w starciach

¹ Dz.U. C 184 E z 6.8.2009 s. 49

poniosło śmierć około 300 osób, chociaż istnieją obawy, wyrażone między innymi przez szefową rządu tymczasowego Rozę Otunbajewą, że rzeczywista liczba ofiar może być znacznie wyższa, mając na uwadze, że ponad 2000 osób zostało rannych lub trafiło do szpitali, a nadal jest wielu zaginionych,

- C. mając na uwadze, że szacuje się, iż w wyniku aktów przemocy 300 000 osób przenieśli się wewnątrz kraju, a 100 000 szukało schronienia w sąsiednim Uzbekistanie; mając na uwadze, że z pomocą organizacji międzynarodowych rząd w Taszkencie zapewnił uchodźcom pomoc humanitarną, ale w dniu 14 czerwca zamknął granicę z Kirgistanem z uwagi na brak możliwości przyjęcia większej liczby osób;
- D. mając na uwadze, że rząd tymczasowy ogłosił stan wyjątkowy w regionie, a siłom bezpieczeństwa nie udało się przejąć kontroli nad sytuacją; mając na uwadze, że apele o pomoc wojskową w przywróceniu porządku wystosowane przez tymczasową prezydent Rozę Otunbajewą do prezydenta Rosji Dimitriego Miedwiediewa i Organizacji Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym zostały odrzucone; mając na uwadze, że wystosowano wniosek o wysłanie międzynarodowych sił policyjnych, który jest obecnie rozpatrywany przez OBWE,
- E. mając na uwadze, że UE jest żywotnie zainteresowana tym, by Kirgistan był państwem dobrze prosperującym, w którym panuje pokój i demokracja; mając nadzieję, że UE sama zobowiązała się, w szczególności w strategii dla Azji Środkowej, do działania jako partner krajów tego regionu; mając na uwadze, że potrzebne jest pilnie większe międzynarodowe zaangażowanie, a reakcja UE będzie miała wpływ na jej wiarygodność jako partnera;
- F. mając na uwadze, że Komisja Europejska przeznaczyła 5 mln euro na natychmiastową pomoc medyczną, humanitarną, niezwywnościową, ochronę i pomoc psychologiczną dla osób dotkniętych kryzysem; mając na uwadze, że można to porównać z apelem ONZ o natychmiastowe zgromadzenie pomocy humanitarnej w wysokości 71 mln dolarów amerykańskich,
- G. mając na uwadze, że w programie göteborskim przyjętym w 2001 r., a także późniejszych dokumentach, UE uznała znaczenie zapobiegania konfliktom, oraz mając na uwadze powagę obecnej sytuacji w Kirgistanie, UE wzywa do obrócenia teoretycznych rozważań w konkretne działania,
- H. mając na uwadze, że w wyniku referendum, które odbyło się dnia 27 czerwca 2010 r., w dość pokojowych warunkach i przy wysokiej frekwencji, 90% głosów przyjęto nową konstytucję, która zaprowadza równowagę między uprawnieniami prezydenta i parlamentu, zatwierdzono Rozę Otunbajewą jako tymczasową prezydent do dnia 31 grudnia 2011 r. oraz rozwiązano Trybunał Konstytucyjny; mając na uwadze, że zwołano wybory parlamentarne, które odbędą się w dniu 10 października 2010 r.,
- I. mając na uwadze, że kraje Azji Środkowej stoją w obliczu szeregu wspólnych wyzwań, takich jak ubóstwo i poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i konieczność zwiększenia demokracji, dobrych rządów i praworządności; mając na uwadze, że należy ożywić i nasilić regionalną współpracę, aby wypracować wspólne podejście do problemów i wyzwań stojących przed krajami tego regionu; mając na uwadze, że regionalne i międzynarodowe podmioty powinny przyjąć bardziej ujednoczone podejście do problemów i wyzwań stojących przed krajami tego regionu;

- J. mając na uwadze, że w porozumieniach z krajami trzecimi UE powinna zawsze dotrzymywać zobowiązań w zakresie praw człowieka, demokracji i praworządności oraz wspierania demokratycznych reform w ramach spójnej polityki, która zwiększa jej wiarygodność jako partnera regionu,
1. wyraża głębokie zaniepokojenie tragicznymi, gwałtownymi starciami, które wybuchły w południowym Kirgistanie, i składa kondolencje rodzinom wszystkich ofiar;
 2. potępia niedawne akty przemocy w południowym Kirgistanie; ubolewa nad utratą istnień ludzkich i wyraża nadzieję na znalezienie pokojowego rozwiązania konfliktu w Kirgistanie w oparciu o zasady demokracji, praworządność i poszanowanie praw człowieka;
 3. wzywa rząd tymczasowy do przeprowadzenia, z ewentualną pomocą podmiotów międzynarodowych, wiarygodnego, bezstronnego i niezależnego dochodzenia w sprawie tych wydarzeń w celu postawienia sprawców przed wymiarem sprawiedliwości;
 4. wzywa tymczasowe władze do podjęcia wszelkich starań mających na celu zapewnienie powrotu do normalności i stworzenia koniecznych warunków, które pozwolą uchodźcom i przesiedleńcom wewnętrznym na dobrowolny powrót do ich domów w poczuciu bezpieczeństwa i godności; wzywa władze lokalne do przyjęcia skutecznych środków budowy zaufania oraz do podjęcia rzeczywistego dialogu z wszystkimi grupami etnicznymi w południowym Kirgistanie w celu zapoczątkowania wiarygodnego procesu pojednania;
 5. wzywa w związku z tym Komisję do nasilenia pomocy humanitarnej we współpracy z organizacjami międzynarodowymi oraz do zainicjowania krótko- i średnioterminowych programów odbudowy zniszczonych domów i zastępowania utraconego majątku, a także zrealizowania projektów odbudowy we współpracy z władzami kirgiskimi i innymi darczyńcami w celu stworzenia warunków sprzyjających powrotowi uchodźców i przesiedleńców do ich domów; zwraca w tym kontekście uwagę na znaczenie lokalnych projektów rozwojowych;
 6. zwraca uwagę na potrzebę zdecydowanych działań międzynarodowych na rzecz odbudowy, stabilizacji i pojednania w południowym Kirgistanie i podkreśla okazję położenia podwalin pod takie działania, jaką daje planowane spotkanie darczyńców w Biszkeku w dniu 27 lipca 2010 r.;
 7. podkreśla, że działaniom humanitarnym muszą towarzyszyć wysiłki służące stabilizowaniu sytuacji oraz ograniczaniu znacznego ryzyka ponownego wystąpienia aktów przemocy, które stanowią zagrożenie pokoju i bezpieczeństwa w innych częściach Kotliny Fergańskiej rozciągającej się od Uzbekistanu, po Kirgistan i Tadżykistan, a także zapobieganiu temu ryzyku;
 8. wzywa UE do znaczącego zwiększenia pomocy humanitarnej dla osób dotkniętych niedawnymi aktami przemocy w południowym Kirgistanie, jak również do rozległego wykorzystania instrumentu na rzecz stabilności;
 9. uważa, że w perspektywie długoterminowej potrzebny będzie również nowy poziom zaangażowania UE w południowym Kirgistanie; ponawia swój apel do Komisji, aby przygotowała ona wnioski o przeniesienie funduszy w ramach instrumentu finansowania współpracy na rzecz rozwoju, tak aby UE znalazła się w lepszej pozycji pozwalającej na nieustanne reagowanie na rozwój sytuacji w Kirgistanie; podtrzymuje swoje zdanie, że

skoncentrowanie się kwestii bezpieczeństwa ludności ma podstawowe znaczenie w polityce UE dotyczącej Azji Środkowej;

10. wzywa wiceprzewodniczącą Komisji/Wysoką Przedstawiciel Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa do wsparcia i aktywnego wkładu w sprawne rozmieszczenie misji policyjnej OBWE, tak aby zapobiec nowym wybuchom przemocy, ustabilizować sytuację w miastach dotkniętych zamieszkami, chronić ofiary i osoby najbardziej zagrożone i ułatwić powrót uchodźców i przesiedleńców do ich domów;
11. odnotowuje przeprowadzenie w dniu 27 czerwca 2010 r. referendum konstytucyjnego w Kirgistanie, które przebiegło w stosunkowo spokojnej atmosferze; podkreśla, że przywrócenie porządku konstytucyjnego i rządów prawa ma istotne znaczenie dla długofalowego ustabilizowania sytuacji w tym państwie; zwraca uwagę na fakt, że kolejne wybory parlamentarne (wstępnie zaplanowane na październik 2010 r.) powinny położyć konstytucyjny fundament pod powstanie rządu zarówno o silnym umocowaniu demokratycznym, jak i o szerokim poparciu społecznym; wzywa zatem władze do podjęcia natychmiastowych i zdecydowanych działań z myślą o naprawieniu istotnych uchybień wykrytych przez OBWE/ODIHR przed nadchodzącymi wyborami parlamentarnymi; oczekuje ustanowienia silnych powiązań międzyparlamentarnych z przyszłym parlamentem Kirgistanu;
12. wyraża zaniepokojenie doniesieniami o aresztowaniu niektórych obrońców praw człowieka w Kirgistanie i wzywa do ich natychmiastowego uwolnienia; wzywa władze kirgiskie do podjęcia wszelkich działań niezbędnych do zapewnienia obrońcom praw człowieka możliwości niezakłóconego prowadzenia pracy na rzecz wspierania i ochrony praw człowieka;
13. podkreśla, że we wspólnym interesie Kirgistanu, jego sąsiadów, Rosji, Chin, UE i USA, OBWE, a także pozostałych członków wspólnoty międzynarodowej, leży zapobieganie destabilizacji i wzywa wszystkie zaangażowane strony do znalezienia synergii;
14. wyraża zaniepokojenie w związku z trudnościami, z którymi zmagają się proces demokratyzacji w Kirgistanie i które zdają się wynikać ze słabości tymczasowego rządu Kirgistanu i potęgi sieci przestępczych działających w tym kraju, w tym sieci przemytników narkotyków w południowym Kirgistanie;
15. jest zdania, że ustanowienie pluralistycznego systemu politycznego, który pozwoli na reprezentowanie zróżnicowanych interesów i pojednanie ma podstawowe znaczenie, by zmniejszyć napięcie w kraju i uniknąć nowych wybuchów przemocy, oraz że UE i jej państwa członkowskie muszą aktywnie wspierać demokratyzację i podejmować działania na rzecz zbliżenia pomiędzy różnymi stanowiskami poszczególnych podmiotów międzynarodowych, tak aby zwiększyć szanse procesu reform w Kirgistanie;
16. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącej Komisji/Wysokiej Przedstawiciel Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, parlamentom i rządów państw członkowskich, tymczasowemu rządowi Kirgistanu, Sekretarzowi Generalnemu ONZ, Sekretarzowi Generalnemu OBWE oraz Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.